

Hanna-Leena Mattila kesk

Kirjallinen kysymys hoitavan lääkärin arvion ja Kelan etäarvion ristiriidasta

Eduskunnan puhemiehelle

Syömishäiriöt ovat vakavia mielenterveyden häiriöitä, joihin liittyy merkittävä sairastavuus ja kohonnut kuolleisuusriski. Hoito on usein pitkäkestoista ja edellyttää erikoissairaanhoidon moniammatillista arviota sekä potilaan tilan pitkäjänteistä seurantaa. Tästä huolimatta on tullut esiin huolestuttavia tapauksia, joissa Kelan sairauspäivärahopäätökset ovat olleet selvästi ristiriidassa hoitavien lääkäreiden ja moniammatillisten hoitotiimien yksiselitteisten arvioiden kanssa.

Eräässä tapauksessa nuori aikuinen sairastui vakavaan syömishäiriöön talvella 2023—2024. Erikoissairaanhoidon syömishäiriöpoliklinikka kirjoitti sairauslomaa useaan otteeseen ajalle 9/2024—8/2025. Hoitava lääkäri, hoitajat ja psykologi arvioivat yksimielisesti, ettei potilas ollut työkykyinen mihinkään työhön. Myös työterveyslääkäri päätyi samaan johtopäätökseen. Tästä huolimatta Kela antoi useita kielteisiä sairauspäivärahopäätöksiä sillä perusteella, että Kelan lääkäri katsoi potilaan olevan työkykyinen, ilman henkilökohtaista tutkimusta ja vastoin hoitavan tahon arviota.

Tilanne herättää vakavia kysymyksiä siitä, millä perusteilla Kelan etäarvio voi käytännössä syrjäyttää erikoissairaanhoidon ja työterveyshuollon yhtenäisen ja dokumentoidun arvion potilaan työkyvyttömyydestä. Mielenterveyden häiriöissä, kuten syömishäiriöissä, työkykyä ei voida arvioida yksittäisen lausunnon tai hallinnollisen tulkinnan perusteella, vaan arvio edellyttää potilaan kokonaistilanteen ymmärtämistä ja pitkäaikaista hoitosuhdetta.

Käytännössä tällaiset päätökset voivat johtaa tilanteeseen, jossa vakavasti sairas henkilö jää ilman toimeentuloa tai kokee painetta palata työhön vastoin hoitavan tahon arviota. Tämä voi vaarantaa hoidon tulokset, pitkittää sairautta ja lisätä riskiä pysyvään työkyvyttömyyteen. Tilanne on ristiriidassa sairauspäivärahan tarkoituksen sekä perustuslain turvaaman oikeuden riittävään sosiaaliturvaan kanssa.

On perusteltua kysyä, vastaako nykyinen käytäntö hallituksen tavoitteita mielenterveyden hoidon vahvistamisesta, työkyvyn tukemisesta ja syrjäytymisen ehkäisystä. Lisäksi on aiheellista arvioida, tulisiko Kelan ja erikoissairaanhoidon välistä työnjakoa ja vastuita selkeyttää siten, että hoitavan tahon asiantuntija-arvioilla olisi nykyistä vahvempi painoarvo sairauspäivärahopäätöksissä.

Kirjallinen kysymys KK 7/2026 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus arvioi Kelan nykyistä käytäntöä, jossa sairauspäiväraha voidaan evätä hoitavien lääkäreiden ja erikoissairaanhoidon yksimielisistä työkyvyttömyyslausunnoista huolimatta,

aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin Kelan ja erikoissairaanhoidon välisen työnjaon ja vastuiden selkeyttämiseksi sairauspäivärahapäätöksissä,

miten hallitus varmistaa, etteivät vakavasti mielenterveysairaat jää ilman toimeentuloa hallinnollisten tulkintojen vuoksi ja

miten hallitus arvioi Kelan menettelyä tilanteissa, joissa erikoissairaanhoidossa annetut psykiatrin erikoislääkärin laatimat lausunnot, mukaan lukien syömishäiriöpoliklinikan arviot, eivät ole Kelan sairauspäivärahapäätöksissä riittäneet osoittamaan työkyvyttömyyttä, ja

millä oikeudellisilla tai lääketieteellisillä perusteilla Kela voi sivuuttaa hoitavan erikoislääkärin yksiselitteisen arvion?

Helsingissä 5.2.2026

Hanna-Leena Mattila kesk